

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Refutatio Tractatvs Gregorii De Valentia Hispani, Iesuitæ
Ingolstad. impij, de prophana, abominanda & execrata,
verboq[ue] Dei damnata Missa Pontificia**

Heerbrand, Jakob

Tvbingæ

VD16 H 1081

Sacrificivm Missæ, Qva Ratione propiciatorium est, non offerenti ministro
solùm, sed alijs etiam fidelibus, viuis & defunctis, prodesse. Cap. VI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36568

prædicitur verè esse propiciatorium, pro peccatis, alijsq; necessitatibus
 ex opere operato, hoc est, vi & dignitate istius operis per se
 quod hæc tenet ipsorummet verbis, summo ipsorum cum decore, aut
 non. Restat ultimum caput Tractatus Hispani de Missa.

**SACRIFICIUM MISSÆ, QVA RA-
 tione propiciatorium est, non offerenti ministro
 solum, sed alijs etiam fidelibus, viuis &
 defunctis, prodesse.**

CAP. VI.

Ex ignorantia quid intersit, inter Sacrificij & Sacramenti usum, nos re-
 cogitare, & negare Missã alijs prodesse, ait Hisp. Respondeo. Non igno-
 remus discrimen inter hæc, quod aliquoties à nobis disertè est positum. Sed
 Missam, quæ tractatur Cæna Domini, sacrificium esse, quod hoc ipso
 quod offeratur pro alijs, negamus. Et quidem istos ex Cæna Dominiã fac-
 tere sacrificium, quod pro alijs offeratur, non ignoramus, sed malè eos, in d-
 opositione, hæc asservimus, et præcauimus, quod institutioni diuine repugnet.
 Cuius gratia hæc tenet, nec Hispanus iste, nec quisquam alius Pontificius, proba-
 ret scriptura s. & docere potuerit, neq; etiam in æternum posset Missæ
 rationes in diuersum. (quia verum, verum est & manet in perpetuum)
 rationem hoc Christi consilio institutam, vt pro alijs offeratur: id eo frustra &
 vanum sequentia omnia dicuntur. Vsq; enim opponimus & arguimus
 hæc dispositionis Testamenti Christi, quam & Apostoli seruauerunt, sicut
 interpretantur, nullius oblationis in ea mentionem facientis. Quod si
 hoc in Missa se, si umq; corpus & sanguinem, Deo Patri, sub spectibus
 & vini, vt isti loquuntur, voluisset offerri, Paulo Apostolo, qui tum
 interfuit, sed postea à Christi in cælos ascensione, in tertium cælum rap-
 tus, hoc ipsum irradidit, si antè oblitus fuisset, vtiq; reuelasset hoc ipsi
 interpretationem verborum: Hoc facite in mei commemorationem:
 hoc, quoties de pane hoc, non specie panis, ederitis, & biberitis, mor-
 tum annuntiabitis: quibus interpretatur verba Christi: In meam
 commemorationem. Instituit itaq; Christus Cænam suam, non mortuis, sed vi-
 uentibus sed presentibus, quos vult manducare et bibere, mortèq;
 prædicare. Hoc Sacramentum est, Hispanè, non sacrificium, quod nos
 ei secleratè, per fidè, ac sacrilegè, non solum affingitis: sed in hoc
 præopinione mutatis iuggerente Diabolo. Et

Fol. 359.

Fol. 360.

Et quod hic locum ad Hebr. 5. repetit, quo doceat, Sacrificium Missæ pro aliorum offerre peccatis: iam supra copiose ad-
spondi, (filio Hispani 31 5. respondens) que repetita volo hic, ut
antur.

Fol. 361.

Operæ precium autem est audire, quibus probet rationibus, pro
firmis demonstrationibus, Missæ Sacrificium propiciatorium, non
Sacrificuculo, qui eam sacrificat, et sumit, sed etiam alijs fidelibus, et
defunctis, prodesse. Christus enim, inquit, cum Sacrificium hoc
missæ peccatorum offerri voluit, nullos præscripsit limites, sed ab
remissis peccatorum ut fieret, mandavit. At non Sacerdos tantum
etiam alijs fideles, tum vivi, tum etiam ij, qui vita sancti, purgatorij
expiantur, remissionis peccatorum capaces fiunt, eaq; indigunt.
his omnibus hoc Sacrificium ad peccatorum remissionem prodest, a
tutione Christi.

Respondeo unico verbo: hæc omnia & singula, pura puta esse
mendacia, que temerè sine ratione & probatione effuti, Christus
suam instituit, ut sit Sacramentum, in quo nos accipimus corpus
sanguinem, ut edamus & bibamus singuli, non ut sit Sacrificium,
Sacrificuculus pro alijs offerat in remissionem peccatorum. Et voluit
alijs nisi sumentibus prodesse, quod de beneficijs, ipsius morte patris,
mentur, & certiores in sua reddantur fide. Non igitur mortuis, sed
uis tantum instituit, quod paulò antè dictum est. His dicit: Edite, bibite,
hoc facite in mei commemorationem. Quorum nihil absentes, spectatores
ciosi, & vita hæc sancti, facere possunt. Perpetuò autem errat & obstat
eadem chorda Hispanus, sicut ineptus Cytharedus, dum ex Sacramento,
suo errore ac opinione, Idololatricissima, terribilissima; Cæne Domine pro
phanatione, Sacrificium & quidem verè propiciatorium, lupas agnum in
desinenter repetens, suumq; coccysum ingeminans, facere, contra scripta
verba institutionis, mentemq; & sententiam totius sacræ Scripturæ, que tota
ta in unicum Christi sacrificium propiciatorium, in cruce consummatum,
respicit, conatur, cuius sit applicatio publica, & priuatim apprehendatur,
suprà dictis modis.

Fol. 362.

Sicut etiam locum habet minimè, quod ex sacrificijs veteris Testa-
menti intentum suum probare cupit: quod illa pro peccatis fuerint oblatæ.

Certa Domini, ut multoties dictum est, non est Sacrificium, sed Sacra-
mentum. Præterea, in tota lege Mosuica, in qua multa & varia Sacrifi-
cium species, diuina ordinatione, & pro omni generis peccatis, insuuta
sunt, nullum, nullum inquam, Sacrificium, pro mortuis, uorumue peccatis
pretendit, & expiandum illa, reperitur. Et Sacrificia illa non Cœna
pretendit, sed Christi, eiusq; passionis, & oblatiōis, in cruce facte, typi fuerunt.

Sed facile intelligit Hispanus, sibi parum subsidij esse in sacra Scrip-
tura, siue Veteris siue Noui Testamenti, ideoq; obiter statim uerbo, men-
tionem institutionis Eucharistie, & deinde Sacrificiorum Veteris Testa-
menti, & mox se aliud proripit, confrensens se ad tam, ut ait, multa &
illa veterum testimonia. Hic uerò seridè regnat & triumphat. Cum
tamen res hec sit maximi momenti, qua de salute animarum perpetua ui-
uorum & mortuorum agitur: non tutum est nobis, neq; consultum, ut extra
Scripturas sacrosanctam humana absq; diuino sequamur iudicia: Cum
omnis homo mendax, Deumq; nemo uiderit unquam, sed filius, qui est in

Fol. 363.

patris, ipse nobis enarrauit. Vbiq; ergo hic de rebus alterius seculi
loquitur. Vbi tæc & Scriptura Prophetica & Apostolica: Quis hominum lo-
queretur, aut etiam homini de istis rebus loquenti, tanquam cæco de colore, si-
cut habebat. Ad legem, inquit Propheta, magis, & ad testimonium. Quod
si non docerint iuxta uerbum hoc, non erit eis matutina lux. Item Chri-
stus: Mosi habent & Prophetas, hos audiant. Et Apostolus: Si nos, aut
Angelus de caelo, aliud prædicauerit Euangelium, anathema sit.

Job. 1.

Isa. 8.

Luc. 16.

Gal. 1.

Et quantum Patrum authoritati & testimonijs sit tribuendum, supra
dicto ex ipsorummet Scriptis expositum est, non plus uidelicet ea mere-
bitur, quam e Scriptura S. Canonica probauerint. Sicut Hieronymi illud
est: Quod de Scripturis authoritatem non habet, eadem facilitate con-
cedatur, qua probatur. Et iterum: Sine Scripturarum authoritate, gar-
gulus non habet fidem. Sed tamē audiamus.

Illius Hierosolymitanus, facimus, inquit, mentionē eorū etiam, qui ante
sermionum. Primum, Patriarcharū, Prophetarū, Apostolorū, Marty-
rum. Deniq; pro omnibus oramus, qui inter nos uita sancti sunt: Maximū
uidentes animarum iuuamen, pro quibus offertur obsecratio sancti il-
luminandi, quod in altari positum est, Sacrificij. Nos enim pro de-
precationes adhibentes, &c. Est igitur meo iure uti possem, in omni-
bus his

Fol. 363.

Fol. 364.

B b bus his

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

bus his, quae plurima allegat ex Patribus Hisp. pro sua Missae Sacrificij
defunctis, neq; illis non teneri, ut Augustinus de Cypriano loquitur
spondere: Et praecipue de Cyrillo hoc, de quo Rufinus lib. 1. cap. 2. scri-
bit, eum aliquando infide, sepius vero in confessione variasse, & Ma-
donianum eum fuisse: Tamen quid dicat audiamus. Audio, non soliman-
tionem eum fecisse defunctorum, sanctorum: sed etiam dicentem (si ge-
haec sunt eius, & non verba) se credere maximum hoc esse animarum
men, &c. pro quibus offertur obsecratio Sacrificij. Caterum, cum
sit ex auditu Verbi Dei, necesse est, ut id ex Verbo Dei constet, hoc
ciendum esse, & hunc habere, ex promissione atq; institutione divina
ut hoc modo ante iuuentur defunctorum. Id quod haecenus neq; ex
tribus Vetus, neq; ex iuuenibus, Papis, audiuimus. Ideo non fides
opinio, imò superstitio, adeoq; prophanatio Cœne Dominice. Ea
non dicit offerri Sacrificium corporis & sanguinis Christi pro defun-
sed obsecrationem Sacrificij, hoc est, preces, quae fiebant in Cœna Domini
celebratione.

Rom. 10.

Chryst. in sua
Lyurgia.

Sed amplius quid dicit Chrysostomus: Offerimus pro Patriarchis,
triarchis, Prophetis & Apostolis, Praeconibus & Euangelistis, Martyr-
Confessoribus, Continentibus, & omni spiritu in fide militato. Quis
hi quoq; in Purgatorio fuerit? Cur hunc locum etiam, Hispani, non pro-
xisti, cum tamen alia ex eodem attuleris? Nimirum intellexit fraudulenta
mo, longè aliud Veteres, per oblationem & Sacrificium pro defunctis
tellexisse, quàm posteritas & hodie Sacrificiolorum turba (inter quos
primum sibi vendicat locum Pallentia iste) quae ad defunctos, instar
rum ad cadaver, aduolare solet. Hic enim questus longè est maximus. Cum
enim Patres se offerre dicunt pro defunctis Sacrificium, viq; non so-
ruunt pro peccatis illorum so offerre, quos iam cum Christo regnare sciebant.
Sed de memoria mortuorum, quam in Cœna Dominice celebratione
ciebant, loquuntur. Sicut expressè Augustinus de sua matre scribit, petisse
eam, ut sui post mortem, ad altare, à servis Domini fieret mentio, quod postea
alijs verbis scribit: Sacrificium precij nostri pro ea oblatum. Quem admo-
dum & Athanasij testimonium, hic allegatum, & Cypriani, accipienda, cum
hic scribit: ut, si qui excedens di seculo, ad suorum honorum tutelam Pre-
byterum nominasset, pro eo non offerretur, neq; pro dormitione eius Sacri-
ficiaria fieret. Quod non nisi de solita defunctorum commemoratione intelli-
ligi peti-

... que in Eucharistia celebratione agebatur, ut Chrysost. loquitur: ... etiam pro gratiarum actione, quam pro defunctis faciebant, sicut vey ... ex Chrysost. citata, aliter accipi non possunt.

Sic etiam pro defunctis orauerunt, quos iam beatos esse predicabā. ... Ambrosius orat pro defuncto Theodosio Imp. dicens: Tu so- ... Domine inuocandus es, tu rogandus ut eum filijs representes. Da re- ... PERFECTO tuo seruo Theodosio, requiem, quam preparasti sanctis ... quo paulo ante dixerat: Absolutus dubio certamine, fruuitur nunc ... Hoc modo intelligatur id quoq; quod hic etiam ex eodem ci- ... Hispano: Ego non tam deplorandam, quam orationibus profequen- ... non mortificandam (sororem mortuam) lachrymis, sed magis ... animam eius Deo commendandam.

Fol. 366.

Hic inferere breuiter libuit, ut secundum hanc piam Patrum sen- ... sententiam, que nihil habet incommodi, ea, que ab alijs durius dicta sunt, in- ... Sicut plurima hic collegit Hispanus. Chrysostomus dicit, non ... ab Apostolis sanctita fuerunt, ut in tremendis mysterijs defuncto- ... memoria. Sciunt enim illis inde multum posse contingere. Cum ... totus populus extensis manibus (hæc enim eius sunt verba) constite- ... sacerdotum plenitudo, et tremendum proponatur sacrificium, quomodo ... non exorabimus, pro his deprecantes? Certè minus è dicit, sacrificium ... Christi pro defunctis offerendum, hocq; è poenis purgatorij (quod ... liberari. Sed de precibus totius Ecclesie loquitur.

Fol. 365.

Homil. 69. ad populum.

Fol. 366.

Produce Hispano veteranũ militem, Augustinũ, qui Lib. de cura promo- ... (quomodo seruatus) scribit: In Maccabeorum libris legitur oblatum pro ... sacrificium, sed etsi nunquam in scripturis veteribus omninò le- ... non parua HAC CONSVETVDINE claret auctoritas, ... precibus sacerdotis, que Domino Deo ad altare eius funduntur, locũ ... habet commemoratio mortuorum.

Videamus, Hispanes quibus armis August. pugnet. Primum, locum ... Maccabeorum libris, quos nõ esse Canonicos ab Ecclesia veteri habi- ... non potes. Quos etiam ideo hic idem August. nõ inutiles quidẽ ... sed addit: si sobrie legantur, vel audiantur, &c. Deinde, factũ illie ... quoddã Maccabei, g. ca. et verbo, m. adato, et promiss. Dei, sicut et à ... lege extat pro mortuis sacrificiũ. Et ibi nulla sit purgatorij mētio

August. contra 2. Gaudent. Epistolam lib. 2. cap. 23.

Bb ij sed .

sed quod bene & religiosè de resurrectione eorum, qui in bello occiderent, senserit. Et quia considerabat, quòd hi, qui cum pietate dormitauerunt, ceperant, optimam haberent repositam gratiam, &c. Hec Pontifici nolunt, sed tantum duodecim millia drachmarum, quæ ille miseratus sacrificium. Plus enim à mortuis capiunt, quod mirum est, quam à vivis. Quæ est autoritas, qua probat Augusti. commemorationem mortuorum altare, quam dicit non esse parvam? Suntne Prophetarum Veterum, lae? Aut Euangelistarum, vel Apostolorum Domini, Scriptis & inania, Hispanæ? Nihil horum audio, sed CONSVETVDINEM. Modi verò hæc est autoritas, Hispanæ? Hæc non modò nullas, sed abiecta est autoritas, vel eo ipso autore & ipse locupletissimo. SVETVDINEM ENIM, ut supra quoq; memini, ANNO ET DECREPITAS FALSITATES. Item, VETERTAS OPINIONES: Et, DIV DEFENSAS ATQ; CREDITAS FALSITATES vocat, Augustinus. O ergo rum Hispanum, cum miserrimo tuo Missæ pro defunctis Sacrificio latione, cum, autore Augustino, quem ut tibi militaret, strenuam propugnaret, in aciem Veteranum produxisti, fundamentum Sacramissæ pro defunctis, non nisi annose & decrepite sint falsitates & annose opiniones, & diu defensæ atq; credite falsitates. Vides itaq; nullo & altissimo asinino ruditu, cantionem Missæ tuæ intonuisse, qui Lami exeat, ubi videtur, cuius toni sit Missæ Sacrificiū, pro defunctis.

Sed pergamus Siciliam: Muse, paulòq; maior a canamus. Idem, qui Hispanus, alio loco: Neq; negandum est defunctorum animas peccatorum suorum viuentium releuari, cum pro illis Sacrificium MEDIATORIS OFFERTVR, vel Eleemosynæ in Ecclesia pro illis fiunt. Tum etiam Commemorat ergo Sacrificia siue Altaris, siue quarum cunq; Eleemosynarum, pro baptizatis defunctis offeruntur, pro valde bonis gratiarum actiones sunt, pro annose, valde malis, propiciationes sunt. Sed & pro eodem Augustino mortuo, ex recepta, hysq; viuo probata consuetudine, Sacrificiū esse commemorat Defuncti, pro eius commendanda corporis depositione Sacrificiū Deo oblatū. Frustrabitur agam cum Hispano. Non enim commodam, quam ex Patribus attuli, interpretationem istius admittet consuetudinis. Teum itaq; Sancte agam Augustine, quem multò æquorem nobis scio. Quæro itaq; ex te, optime Pater: cur non negantur defunctis

Fol. 367.
August Enchirid. capite. 10.

10. ergo Sacrificia siue Altaris, siue quarum cunq; Eleemosynarum, pro baptizatis defunctis offeruntur, pro valde bonis gratiarum actiones sunt, pro annose,
11. valde malis, propiciationes sunt. Sed & pro eodem Augustino mortuo, ex
12. recepta, hysq; viuo probata consuetudine, Sacrificiū esse commemorat Defuncti,
13. pro eius commendanda corporis depositione Sacrificiū Deo oblatū.

... animas pietate suorum uiuentium releuari, cum pro illis sacri-
 ... mediatoris offeritur? Estne hæc perpetua tua sententia? An non? An
 ... non tu ipse dixisti: Noli meis literis, quasi scripturis Canonicis inserui-
 ... in illis, & quod non credebas, cum inuenies, incunctanter crede. In
 ... autem, quod certum non habebas, nisi cum certum intellexeris, noli fir-
 ... reuocet Et iterum: Nolo auctoritatem meam sequaris, ut ideo putas,
 ... aliquid necesse esse credere, quoniam à me dicitur. Sed aut scripturis
 ... Canonicis credas. Et c. Et postea ibi. Sed si diuinarum scripturarum, earum
 ... que Canonice in Ecclesia nominantur, perspicua firmatur auctoritate,
 ... sine ulla dubitatione credendum est. Alijs uero testibus, uel testimonijs, qui-
 ... bus aliquid credendum esse suadetur, tibi credere uel non credere liceat,
 ... quantum meriti ea adiuuentem ad faciendam fidem uel habere, uel non ha-
 ... bere perpendetis: Augustinus. Dixi & scripsi quædam de sacrificio, releua-
 ... ri eo animas defunctorum, quod nosti, cum diligenter adeo in meorum lectio-
 ... ne uel sanis scriptorum: sed temporis & seculi, in quod me idi, CONSUE-
 ... TVDINE, cuius magna uis, imò Tyrannis est, deceptus: sicut & de purga-
 ... torio dabimus, Platonem cuius fuit studiosus secutus, & sic aliorum iudici-
 ... um, minus considerat. Sed tam en non ignoras, alibi, re diligentius perpensa,
 ... sacra reuocant. Volumus, re alius me scripsisse, & diseritè negasse omnia
 ... illa. Hæc enim me a sunt uerba: Nec ullus est ulli medius locus, ut possit esse,
 ... nisi cum Diabolo, qui non est cum Christo, Et animas statim, postquam ex
 ... corpore discesserint, iudicari, & uel in requie esse, uel in pena & damna-
 ... tione, exemplo Lazari & diuini. Item, non esse medium locum, extra re-
 ... gnum celorum, & damnationem. Et iterum: In quo enim quæ inueni-
 ... tione nouissimus dies, in hoc eum comprehendet mundi nouissimus dies:
 ... qualem qualis in die ista quisq; moritur, talis in die illo iudicabitur. Et
 ... item: Primum fides Catholicorum diuina auctoritate regnum credit esse
 ... regnum. Unde non Baptizatus excipitur. Secundum, Gehennam, ubi omnis
 ... est, uel à Christi fide alienus, supplicia experitur. Tertium penitus ig-
 ... nus, imò nec esse in Scriptura sacra reperimus. Porro d Coenam Domi-
 ... nificium Noui Testamenti uocauit, non quod pro peccatis uiuorum uel
 ... horum offerendum esse iudicauerim, sed quod sacrificijs illis ueteris
 ... horum successerit omnibus, quæ immolabantur in umbra futuræ, ut di-
 ... cta habent uerba. Item: MANDUCARE PANEM DOMINI,
 ... Bb iij EST

August. de Tri-
nitat. lib. 3 in
proæmio.

August. de pec-
catorum meri-
is & Remiss. lib
1. cap. 28.

August. de Ori-
gine anima lib.
2. cap. 4.

lib. cap. 11.

1d. Epistola 80.

1d. contra Pelag.

Hypognest.

lib. 5.

1d. de Ciuitat.

Dei. lib. 17. cap.
20. In eod. ca. 5.

Fol. 368.
August. confess.
lib. 9. cap. 13.

EST IN NOVO TESTAMENTO SACRIFICIUM CHRISTIANORUM. Et hoc quoque est, quod de matre mea mortua scripsi, quod iam modo memoriam sui ad altare fieri desiderauerit, unde sciret DISPOSITIO. R. Victimam sanctam, qua deletum est Chirographum, quod erat scriptum nobis.

Hec mea sunt verba, mea haec est sententia. Hactenus Augustinus gratiam sanctissime pater, pro optima hac tua informatione. Ego quibus bac, quae tua est pietas, sententia, quam in scriptis tuis legi, nunquam audivi. Volui autem eandem ex te alios quoque audire.

Fol. 368.

Redeo iam ad meum Hispanum, qui pergit, & his adiungit gratiam, quod vocat Gregorij Magni testimonium. Multum, inquit, dilectissimus, solet animas post mortem sacra oblatio hostiae salutaris adiuuare.

Certe equidem. Dominus Gregorius de Fallencia, est Gregorius, tuorum aequae ac tu minus vigilante, non grauisimum, sed leuissimum, in pro suo vel ponderis vel momenti, testimonium affers. Quod eadem pietate rejicitur, quae asseritur, secundum Hieronymum: Quia de Scripturae auctoritate non habet, sicut & aliae istius fabulae & spectrorum holicorum apparitiones, à quibus & purgatorium Platonium, & sacrificium pro defunctis, didicit. Quas magno numero valde ridiculas, & absurdas, ex eiusdem scriptis recensere possem, ex Dialogorum lib. 4. cap. 53. 54. sed temporis ratio iam non fert. Quia verò purgatorium & sacrificium pro defunctis confirmant ista, ideo balsimum vobis redolent, ut membra è Stygia palude profecta, sulphur sint & bitumen, quibus purgatorium illud, ut ignis succenditur & fruatur.

Fol. 372.

Hic verò me ineptè facere Hispanus ineptus ait, quod aduersus sacrificium eius, in qua Gregorius narrat, animas nonnunquam à defunctis, & dispositione et virtute, & viuis, ut pro se sacrificium fieri poterent, apponit, opponam ex Chrysostomo: cum illa sint rectè à Chrysostomo contra magias et necromanticas artes disputata, adeoque Diabolics hoc in genere est arguas. Sed apparitionibus eiusmodi nullam adhibere fidem, si sine gratia praesentium testimonio probate, hominum cerebrosum, plerumque etiam stultorum esse putamus.

Chrysost. in
sap. 8. Matt.
Homil. 29.

Gratiā habeo, mi Domine Gregori Sic Heretici & sectarij, ceu vobis & stulti, tractandi sunt, ut Missae sacrificium spectrorum apparitionibus maneat liberatum. Sed primum Hispano, locum Chrysost. ex Disputationis meae praefatione integram

repetamus, cuius Verba ita habent: Quod Verò immolatorum ho-
 animæ ipsis aruſſicibus cooperentur, unde mihi perſuadebitur? An
 Demonicos clamare nonnunquam audiuiſti: ANIMA HVIVS
 SVM? Verùm hæc quoq; omninò à fraude & deceptione Diabolica eſt.
 animæ de ſancti eſt, quæ iſta dicit, SED DÆMON, qui hæc audie-
 ri dicitur, fingit. Et paulò poſt: Quare vetularum hæc Verba tenu-
 un ducenda ſunt, & puerorum terriculamenta. NEC ENIM PO-
 TEST ANIMA A CORPORE SVO SEPARATA,
 IN HIS REGIONIBVS ERRARE. Iuſtorum enim animæ
 in manu Dei ſunt: Peccatorum Verò, peſt hunc exitum, continuò abducun-
 tur. Quod à Lazaro & diuice planum eſſicitur. Hactenus ibi. Quod igitur
 eludere hunc Chryſoſtomi locum conatur Hiſpan. quia illic tan-
 de magis artibus, excitatis Dæmonibus, & orūq; ſpectris, diſputet Chry-
 ſoſtomi miror Hiſpani cecitatem, quod, eſi in hypotheſi ab initio diſputet,
 non nos videt, cum poſtea in theſi generaliter addere: (ſicut à me poſt-
 eſt.) Nec poſſi. n. anima à corpore ſeparata in his regionibus errare. Idq;
 eſt, ut dicitur, ex Scripturæ S. S. teſtimonijs. Quod ſi aut omninò hoc
 eſt, cæcitas mentis ſua, obſcuratū habēs intellectuū, videre nequit talpa cæci-
 tatis ſibi ſatis fieri illis patitur teſtimonijs, præſertim cum de culi-
 agatur, in iſta de Purgatorio materia, ven. er. n. caret auri bus: age audia
 Chryſoſtomi, de omnibus omninò ſpirituū apparitionibus diſſe-
 ſi, ubi: Ne igitur queramus, inquit, hæc audire à mortuis, quæ multò
 quotidè nos docent ſacræ literæ. Nā ſi nouiſſet hoc Deus, quod mor-
 tuis uiuentibus eſſent proſuturi, nequaquā omiſiſſet, neq; tantum lu-
 cratiſſet, qui cuncta nobis vtilia procurat. Adhæc, ſi oſtiduè
 moriui, nobisq; quæ illic geruntur renunciaturi, et hoc ipſum
 tu tepor is fuiſſet contemptum. Præterea, peruerſa etiā dogmata Dia-
 exiſſet, idq; admodū facile. Potuiſſet enim frequenter oſtendere ſim-
 Et ſtatim: Si multi deſunctorū rediiſſent in vitā, innumerabiles
 Dæmon dolos texuiſſet, multaq; fraudē in vtilam hominum in-
 Eoq; Deum ocluſit fores, NEC PERMITTIT ALI-
 M DEFVNCTORVM HVC REVERTI, ET
 ARE, QUID ILLIC FIAT. Ne, accepta oc-
 ſinas ſuas omnes inuclat. Hactenus Chryſoſt. Hoc Chryſoſtomi
 iudicium.

Chryſoſt. de La-
zaro Homil. 4.

Audi Hiſpani.

iudicium cum Gregorius, minus vigilans, neglexisset, fecit Satan, quod
vaticinatus est Chrysostomus.

Hieron. Apo-
log. aduersus
Ruffinum.

Postrema acie, tanquam in presidio post principia collocata, pro-
ducit Clementem Rom. qui aliis omnium primus est, Petriq; Apostoli discipu-
lus. Quod cur faciat, facile diuinare non possum, nisi forte parum
in hunc veteranum ponat. Primum, quod sciat, non magnum pondus
habere scripta. Sicut in his ipsis Recognitionum libris, ex quo hoc depo-
situm est Testimonium, ita Eunomij dogma in quibusdam insertum esse
testatur Hieronymus, ut nihil aliud, quam ipse Eunomius, disputare
Deinde, si maxime summe esset autoritatis eius testimonium, nihil
Hispano proderit: sic enim habet. Conuenite in coeniterijs ad legendos
libros, et canendos Psalmos, pro mortuis Martyribus et sanctis con-
qui sunt a seculo defuncti, ac pro fratribus vestris, qui sunt in Do-
tui. Et Eucharistiam Deo acceptam, antitypon, id est, Sacramentum
corporis Christi, offerite in Ecclesijs vestris, atq; etiam cum excedunt
prosequimini cantu Psalmorum, si fuerint fideles. Preciosa enim in coe-
Domini mors sanctorum eius.

Apoea. 24.

Psalmos dicit cantandos pro mortuis Martyribus et sanctis con-
qui sunt a seculo defuncti, ac pro fratribus, qui in Domino uo-
Quam ob causam cantandi pro illis sunt Psalmi? Num, ut ex purgatorij
gilyis istis liberentur? Nequaquam uero absurdissime. Si enim, ut loquitur
Clemens, in Domino mortui sunt, beati sunt, iuxta hoc illustre Apostoli
testimonium: Beati mortui, qui in Domino moriuntur, amodo requiescunt in
boribus suis. Sed addit, inquit Hispanus: Et Eucharistiam Deo acceptam
ferite in Ecclesijs vestris. Recte. Coenam Domini uult celebrari, quod offe-
cit offerre in Ecclesijs, hancq; Deo dicit acceptam, hoc enim quis ignorat, aut
dubitare? Sed nequaquam pro defunctis offerendam docet. Quia igitur hoc ad-
rem, Hispanus? Verum, phreneticus Hispanus, cum mentionem fieri uult de
functorum, et Eucharistiae, ideo coniungenda esse duo illa putat, uide licet
Eucharistiam Deo offerendam pro defunctis. Sed hic uel furor est Hispanus,
uel, ut minimum, uertigo. Hec autem non tam pietatis studio, quam turpi-
lucri et questus causa faciunt, in Missarum suarum nundinationibus turpissi-
simis uilissimisq; quibus eas prostituunt, pietatem pro questu habentes ple-
riq;. Alij uero superstitione fascinati.

Demonstravimus hactenus, non solum firmissimis S.S. Scripturae te-
nibus & argumentis, praecipue ex Coena Dominica a Christo facta in-
sione, Missae Pontificiae Sacrificium non esse propiciatorium, nec etiã
dici posse applicari, nihilq; ad illius confirmationem facere Patrum te-
stimonium, ab adversario allata. Sicut ordine ad singula est responsum, qua-
erere non est opus.

Quod igitur concludit Hispanus. Eant igitur nunc, Heerbrandus & Fol. 369.
Comutus, cum reliqua turba praedicantium, & usq; ad satietatem nugen-
ter, Purgatorium fictionem esse poetica, ac Missas pro defunctis un-
getas. **Das Gilt's ee
ha: s innen zu
hauf g'lagt.**

Καταπαύουλος. Sed sat in sanus es Hispanus? Itane tu Purgato-
rium, Missas pro defunctis, probasti? Quibus verò verbis vllus omnia
sancti Petri, quos produxisti, vel vnicò verbulo, purgatorij mentionem fe-
cit? Periculisq; est, quod nobis, quasi devictis, insultare cupit. & ante
Victoriam Epinicion canit.

Ceterum malè hominem habet, quod purgatorium Poeticum vocave-
rim. Adhuc autem & Platonium: Et quidem rectè. Hæc enim per o-
mnia Virgilius Æneid. 6. habet, quæ isti de suo purgatorio somniant & fa-
bulantur. Ex Platone autem ortum Purgatorium Pontificium, nemo, qui
Platonem legerit, negare potest. Quod ut manifestum faciam omnibus,
ex Platone adscribere libuit, ubi Purgatorium describit: Omnes post **Plato in Phædo-**
mortem defunctos, & qui honestè sancteq;, & qui aliter vixerint, certo **nevel de anima.**
loci iudicandos. Itaq;, inquit, quicumq; in vita quodammodo tenuis-
simam quoddam comperiuntur, ad Acherontem profecti vehiculis, que
cumq; adfunt, in paludem perueniunt **ACHERVSIAM**, ibiq; habitant,

IGANT VR QVE, POENAS DANTE S INIVRIARVM: **Purgatorium.**

purificati sunt, absoluntur, rursusq; pro merito singuli benefacto-
rum merita reportant. Qui verò ob scelèrum magnitudinem insanabiles es-
sent, qui videlicet sacrilegia multa, vel cædes iniquas, vel alia ho-
stilia, perpetraverunt: hoc omnes fors conueniens mergit in tanta
profunde nunquam egrediuntur, &c. Qui autem piè præ cæteris vixisse
sunt, hi sunt qui ex terrenis locis, tanquam è carcere, soluti atq; li-
berati ad altiora transcendunt, puramq; supra terram habitant regionem.
Isti autem quicumq; satis per Philosophiam purgati sunt, absq; corpo-
rum omnino totum per tempus viuunt, habitationesq; his pulchriores
nanciscuntur.

nanciscuntur. Quarum pulchritudo neq; facilis dictu est, neq; presens
 pus ad dicendum sufficeret. Hactenus Platonis Verba.

Iudicent iam omnes, Unde Purgatorium Papsilicum ortum sit
 ream, nisi omnes sani fateri cogantur, Pontificios hinc omnia, quae
 lo nugantur, mutatos esse, adeo, ut ouium ouo tam non sit simile
 haec illorum. An non enim, Hispane, vos tria facitis hominum generi-
 simos, qui statim in Infernum perueniunt: Medios, quos cum Plam
 Purgatoriu, igni illic purificandos, mittitis, quod ille paludem vocat
 sia: Optimos, sive sanctissimos, quoru statim anima in caeli subuolent.
 tur male vos habeat Sacrificuculos, quod Pöeticu et Platoniu, fabula
 Vocemus vstrum Purgatorium, quo vos expurgatis e loculis boni
 vestratum aurum & argentum, & igni isto excoquitis ad purum. Sed
 & hoc nomine, & propter alias vstras imposturas, & idolomaniam
 plicem, quibus miseras seducitis animas, quas Christus suo redemit saepe
 excipiet non Purgatorius, sed infernalis ignis, quo ardebitis perpetuo
 inde egredimini, donec nouissimum persoluatis quadrantem, hoc est
 inextinguibili vobis conflagrandum erit.

Quod si v. ra sunt, Hispane, quae de vestro, hoc est, Pontificio
 Platonico, fabulamini Purgatorio, istq; penes vos Sacrifices pro ani-
 sicut ex Scoto nugatis, commissam sibi portionem distribuendi. Quae
 haec vstra est crudelitas, quod, cum Missarum celebratione animas
 cruciatibus redimatis (quod fabule Gregorij. narrant etiam) non quatuor
 Missis pro defunctis, ex commiseratione & charitate Christiana, etiam
 precio, celebratis, liberetis? Non Tygride solum, sed quouis silice, &
 duriora vos habere corda necesse est, in quibus nulla scintillula dilectionis
 sit Christianae erga proximos, cum animas miseras, illo in Purgatorio
 serum in modum ciulantes & clamantes fingatis, miseremini mei, miseremini
 vobis saltem amici mei.

Vol. 373:

Postremo, magni momenti questione, ac valde arduam ac diffidens
 sed non (quod disertè protestatur) propter nos, quos vocat Hereticos,
 neq; satis idoneos, ad percipienda, quae sunt huius generis, mysteria
 abscondita, sed propter suos, proponit: Num videlicet Sacrificum Missae
 quatuor omnibus fidelibus, viuis & defunctis, ex operato prosit. Haec
 est notabilis, & Magistralis questio. Ad quam respondet: Ex Eccl. sic

illis plus, alijs minus valere. Quaedam enim portio, inquit, continetur
 in vobis fidelibus viuis & defunctis, hoc ipso quod fideles sunt: Quae
 peculiariter ijs fidelibus viuis, quorum nominatim Ecclesia iussu sit
 memoratio in omnibus sacris, cuiusmodi est, summus Pontifex, Rex, &c.
 Quaedam ijs, qui procurant, ut sacrificium fiat. Quaedam ijs, qui assistunt. Quae
 ijs, qui ministrant, Quaedam sacerdoti, sacris operant, Quaedam ei,
 sacerdos vult peculiari intentione sacrum applicare, &c.

Ergo verò, Hispane, etsi idoneus tibi non videar, qui Eleusynia haec
 vera intelligam sacra: Si tamen in hoc a te dissentiam (alijs enim, quod
 habere audisti, per omnia mihi tecum belle conuenit) non molestè ferēs.
 In hoc autem sum sententia: Vni tantum prodesse hoc sacrum, quantum alijs,
 & aequaliter omnibus, siue viuis, siue defunctis, hoc est, (ut vno verbo, tua
 praedican) omnibus, excepto Sacrifice, qui optimam de tota Missa partem
 sibi habet & seruat nummos. Et hoc totum est, quod agitur in Missa. Auri
 seras, quid non mortalia pectora cogis? Sicut vester Albertus quoque
 Magus scripsit de officio Missae: Tot, inquit, fieri possunt suffragia pro
 vno animo, quod statim in momento liberatur. Et ideo in hoc solo casu me-
 morandum dicitur, quàm pauperis: Quia habet, vnde suffragia fiant
 pro ipso. Vnde Proverbia 13. dicitur. Redemptio anime viri diuitia sua.
 Pauper ergo ubique iacet. Et qui non habet in aere, luat
 in corpore, secundum iureconsultos, sed secundum vos etiam in anima.

*Albert. Mag.
 de officio Missae
 cap. 16. Tract.
 3. K.*

Sed si iocis positus, serio rem agamus, vnicum est tantum salutis nos-
 trae meritum, passio nempe Christi, super quem Deus posuit omnium no-
 strarum iniquitatis. Ipse vulneratus est & attritus propter scelera nostra,
 passio super eum, ut nobis esset pax. Non tantum enim pro peccatis
 satisfecit, sed etiam poenas peccatorum nostrorum sustinuit in suo
 corpore, omniaque in cruce sustulit, vnicam oblatione in sempiternum per-
 faciens sanctificandos. Huius merita singuli vera apprehendunt
 applicant fide. In hunc enim omnis qui credit, iustificatur. Sicut ipsemet
 testatur, inquit: Qui credit in filium, habet vitam aeternam:
 etiam non venit, sed transiit per mortem in vitam. Qui verò non
 credit, non videbit vitam, sed ira Dei manet super eum. Quare qui vita
 pergitur, aut in fide in Christum decedit, aut sine fide. Si fide etiã infirma,

Cc ij que

que Christum, salutis nostre anchoram & petram firmissimam apprehendit, dubitationemque vincente, decedat: iuxta Christi promissionem, habeat vitam eternam, & in iudicium non veniet, sed transiit per unum corpus in vitam eternam. Sicut latro, propter scelera sua in crucem us, ubique demum conuersus ad Christum, audit: Amen dico tibi, hodie eris in Paradiso. Cur non flagitiosum istum hominem, qui tot tantum scelera perpetraverat, in purgatorium prius ablegat, excoquendum, & satisficandum a suis peccatis? Quia nuge sunt Poëtice, & scilicet Purgatorium. Christus autem totus est & integer, non dimidiatus, licet tor, qui populum suum saluum facit. Qui verò sine ista in Christum hac migrant vita, non in Purgatorium (nullus est enim medius locus), supra ex Augustino audiuius, sed infernum venit: vnde nulla libet.

Que cum ita habeant: cur nihilominus Patres pro defunctis precorantur? Augustinus pro sua matre orat defuncta, ut Deus illi debeat, inquit, contraxit per tot annos post baptismum, dimittat. Et statim Credo iam feceris, quod te rogo, sed voluntaria oris mei approba Deo. Respondeo itaque, multas posse reddi rationes probabiles, si cum bonis veritatis & pacis studiosis & amantibus, nobis res esset. Nam cum incarnatis Diabolis, Sophistis, calumniatoribus, terrorum terrorum multiplicium, & horrenda idolonanie, patronis tarpissimis, impudentissimisque Rabulis, quia nobis est agendum, moderata consilia non habent.

Cuperemus quidem neuos Patrum dissimulare, propter ipsorum Dei dona, que in illos contulit: quibus Deo & Ecclesie non tantum in vita utiliter seruiuerunt, sed etiam de omnium temporum Ecclesia, praeterit & eruditus suis monumentis, bene sunt meriti, vtilemque nauauerunt operanturque, incommodè dicta, commoda interpretatione, secundum scripturam facta silent. Sed quia impij & scelerati isti Esauite (ut olim Chum patens tis sui pudenda monstrauit) verenda illorum retegunt, & quasi honestiores corporis essent partes, in lucem proferunt, quid nos faciamus? Quia illud, quod iam dixi, non permittitur nobis, non possumus omnia illorum dicta & facta excusare, multò v. r. minus defendere. Ideoque salua, que illis debetur reuerentia, dicere nos oportet, quod res est: Patres interdum temporum consuetudine, (quod supra ex Augustino ipso audiuius) seu inuicem

rectos, vñtatis, consuetudines & opiniones magis, quam veritatem
 e S. S. secutos. Sicut idē Augustinus, Multa, inquit, huiusmodi pro- *August. Epi-*
 nantularum, vel sanclarum, vel turbulenta, um, persona, um scandala *stola. 119.*
 cananda, librius improbare non audeo. Cessit ergo ten por, cessit & per-
 idem non omnia aliorum Patrum probat it. Quomodo hoc dictum sit, *Libro ad natu-*
 aqñ, Author huius sententia viderit, qualiter possit exponere. Ego in *ra & gratia*
 huiusmodi quorūlibet hominū scriptis liber sum: quia solis Canonici de beo si = *cap. 61.*
 ut illa contradictione consensus. Sic etiam Hieronymus: Sicut interpretatio = *Hieron. Episto-*
 & Idiomatica Scripturarum Origeni semper tribui: Ita dogmatum con- *la de Theoph.*
 ditione absolvi veritatem. Nunquid in turbam mittam Origenem? Nun- *Alexandr.*
 qui ceteros Tractatores? Scio, me aliter habere Apostolos, aliter reliquos
 Tractatores: illos semper vera dicere, istos in quibusdam, ut homines, ER-
 RARE. Ita Basilius quoq; Magnus de Dionysio Alexandrino: Non omnia *Basil. Epist. 41.*
 eia vñ admittuntur: Imò sunt quedam qua penitus abrogamus. Bene (in-
 quit Augustinus) quod quoties meminerint, etiam primum Apostolorum,
 Petrum, potuisse aliter sapere, quam veritas postulabat. Quod accidisse et-
 iam Cyrano, sine illa eius contumelia, credimus, quicunq; diligimus Cy-
 rianam, quia non eum fas est diligi maiori charitate, quam Petrum. Docte
 etiam potuerit aliquid inuile, sicut Petrus gentes iudicare coegit. Sicut Cy-
 rianam hereticos de nudo Baptizari.

Demonstravi hæc nusquam Cœnam Domini nequaquam à Christo hoc fi-
 et a filio institutam, ut sacrificium sit vere propiciatorium, pro peccatis
 mortuorum offerendum, cuius oblationis merito peccatis
 sua, & ex penis purgatorij fabulose anime misere liberentur. De hoc
 in verbis institutionis verbum nullum, iota nullum, de quo ad Euange-
 lices, & Apostolum Paulum, qui eam descriperunt, prouoco. Sed Sa-
 cramentum esse, à Christo Ecclesie institutum, in quo seruata ipsius insti-
 tutionis corpus ipsius verum, quod pro nobis in mortem tradidit, &
 quem pro peccatorum nostrorum remissione effudit, exhibeantur,
 offerentur, & sumantur ad fidei confirmationem, de meritis & benefi-
 cibus, sua passione partis, que in eius vñ vult annunciari, & pædi-
 ficæ, sibiq; agi gratias. Hoc tantum est, & non aliud, quod Christus
 ut, & in Ecclesia, omnibus temporibus vsq; ad sum adventum, vult
 celebrari. Vnde apparet, quã sceleratè, per fidem, & sacrilege egerint
 Romani: qui ex Ecclesiasticorum scriptorum improprie vocaba-
 C c. iij. lis, &

lis, & minus commodè dictis, maleq; intellectis, ut quod Coenam Domini sacrificium vocauerunt, oblationem, hostiam, inuentum sacrificium, propter cramentū illud Coenae Dominicae, in actione planè totoq; genere dicitur SACRIFICIUM scilicet, & quidem, sua opinione, verè PROPICIATORIUM, non solum viuorū, sed etiam defunctorum, & quidem ad amittendum ex igne quodam purgatorio liberandas, mutauerunt. Quae Pontificia (ut interim taceā testimonia quā plurima, quae ex nobis protestantibus) cum contra institutionem Christi ab aduersarijs allegantur, non minus planè sunt auctoritatis, etiam ipsorum et Patrum iudicio, quod licet in hoc scripto est ostensum. Ideoq; quod plaustra testimoniorum Hebraeorum ex eis, praeter ipsorum mentem & voluntatem, adducit, curantur etiam si idem planè sensisse eos, quod Romanenses hodie, comprobaretur, quod tamen in aeternum nunquam fiet. Contemti enim sumus verbi gratia violationem Christi, quam nobis tres Euangelistae, Mattheus, Marcus, Lucas, Apostolus Paulus, qui ea à Domino in tertio caelo accepit, descripsit, nobis sufficiunt, in his acquiescimus: Nec ab hominibus quibuslibet, sed a patribus, sicut matribus, imò ne quidem ab angelis, quaeque in Testamento Christi superordinatum accipere, volumus. Sed hoc iniquum linquimus auctoribus, & qui his suo cum periculo consentire eaq; adhaerere voluerint. Ideoq; Coenam Domini cum gratiarum actione veniens, MISSAM PONTIFICIAM missam facimus. Quod vitina aduersarij quae facerent. Sed partim propter questum, partim verò superstitione excusati homines retinent, quos iusto Dei iudicio relinquimus, cum quod possimus viri unum, nihil reliquum faciamus. Ut fidei nostra opera è terra vitiantur uertantur ad Deum viuunt, per lucem verbi eius, & Episcoporum amorem nostrarum, audita voce vnicuique pastoris nostri, Iesu Christi, in caelum vobiscum saluentur. Quia verò vnicuique patri caelesti innumeram aliorum omnium patrum praefereunt turbam, nec osculari filium volunt, aut agnoscere tempus visitationis suae, qua Deus ipsis gratiam suam & salutem perpetuam offert. Ideo in alia lingua loquetur ad eos in ira sua, & in furore suo conturbabit eos, sicut olim Iudeorum Synagogam. Quod si non in hac via deciderit, eò quod digni non sint, propter crudelitatem immensam, sacra exacerata, Testamenti nempe Christi violationem, horrendam Coenae Domini prophanationem, idolomaniam multiplicem, pertinaciam summam, horrendasq; blasphemias in Christum, eiusq; vnicuique propiciatorium sacrificium: certe

penitentia se vera fide ad Christum, unicum Redemptorem, Mediā
 & Saluatorem conuerterint, in altero seculo ignis inextinguibilis
 & supplicio adiudicabuntur. Vbi erit fletus & stridor dente
 perpetuusque ciuilatus, ex quibus nullis, etiam plurimis, ac immensis, li
 berabuntur Missis, sed cum Diabolis perpetuo cruciabuntur. Hoc scito, &
 memora tibi persuasissimum habeas. Hispane, cum omni tua societate. Ideoq;
 acrius, quod te scire volui, ne cum euenerint hæc tibi non prædicta queri
 possit. Quare in tempore desiste, & caue.

ERRATA SIC CORRIGE:

f. folium l. lineam significat.

Folio 2. linea 13. lege, præsertim. Eodem f. l. à fine 5. perpetuo. Sequenti l.
 defensione. f. 3. l. 18. dicens. f. 4. in margine, Faustum. f. 9. l. 6. à fine, Cœna
 Dominica. f. 11. l. 7. taciāt. Eod. à fine l. 7. blasphema. f. 18. l. 9. Cœna. f. 19.
 l. 18. vendicāt. Eod. l. 25. ab initio, adde, non. f. 22. l. 7. Parisiensis. f. 13.
 l. 2. sicut supra, intellige, Explicat. au sarum. f. 30. l. 3. hisirionis. f. 37. l. à fine
 7. communicant. f. 38. l. 12. institutum. f. 40. l. 4. ab initio, pro vel, lege, & f.
 49. l. 5. pacifici. f. 53. l. 1. quām. Eod. l. 7. à fine, eandem. f. 57. l. 10. post ad
 vocatur, add, dixi. f. 60. l. vlt. quoduis. f. 62. l. 5. post panem, adde, vocat.
 63. l. 5. intelligeret. Eod. l. 9. putes. f. 67. in marg. pro sol. 41. lege. 141. f.
 68. l. 1. vocauerint. f. 81. l. 5. anima. f. 85. l. 12. omnes. f. 86. l. 8. conceptā.
 91. l. 19. motu. f. 93. l. 16. futuram. f. 104. l. 20. deprompsit. f. 115. l. 16.
 116. l. 10. domum. f. 117. l. 4. verbum. f. 118. l. à fine 10. annunciantis
 119. l. 12. filij. f. 132. l. à fine 12. emēdari. f. 135. l. à fine 4. producit. f. 141.
 147. glatim ab initio lege, Spong. fol. 46. b. f. 147. l. 16. potuerūt. f. 148.
 Nullz. f. 149. l. 6. intelligat. ibi. l. 8. Nam. l. 9. eiusq;. f. 156. l. 10. homi
 160. l. vlt. dele, vt. f. 169. l. 6. sedet. f. 176. l. 17. Archite. bl. 24.
 175. post, deleri, punctum. & post, offerimus, dele virgulam. f. 178. l.
 181. l. à fine 9. musu auo. & l. 7. post exaudi, adde, pos
 182. l. 21. post sanctificandos, omissum est, loca.